

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний економічний університет

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
Kharkiv National University of Economics

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СТАНОВЛЕННЯ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ**

Збірник наукових статей
Матеріали міжнародної науково-практичної конференції
(Україна, Харків, 15 – 16 травня, 2013 р.)

**PROBLEMS OF PSYCHOLOGY AND PEDAGOGICS
IN BECOMING OF MODERN SPECIALIST**

Collected articles
Materials of international scientific and practical conference
(15 – 16 May, 2013, Kharkiv, Ukraine)

Харків
"ХОГОКЗ"
2013

УДК [37.015.3:167.1]-043.83-057.4(06)

ББК 88.40я431+88.840я431

П 86

Рекомендовано Вченою радою
Харківського національного економічного університету
(протокол № 07 від 25.03.2013 р.)

Редакційна колегія:

- Колбіна Т. В.** – д-р пед. наук, проф., завідувач кафедри іноземних мов та перекладу Харківського національного економічного університету (голова);
- Большакова А. М.** – д-р психол. наук, доц., проф. кафедри соціальної психології Харківської державної академії культури;
- Гриценко В. В.** – д-р психол. наук, проф., завідувач кафедри загальної та соціальної психології Смоленського гуманітарного університету, Росія;
- Дмитренко Т. О.** – д-р пед. наук, проф., проф. кафедри соціальної роботи та соціальної педагогіки Херсонського державного університету;
- Землянська О. В.** – д-р психол. наук, проф., проф. кафедри психології та педагогіки Харківського національного університету внутрішніх справ;
- Кузь О. М.** – д-р філос. наук, проф., завідувач кафедри філософії та політології Харківського національного економічного університету;
- Мельник Ю. Б.** – канд. пед. наук, доц., доц. кафедри психології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (заступник голови);
- Нагасв В. М.** – д-р пед. наук, проф., директор Харківського наукового центру дидактики менеджмент-освіти;
- Пелепейченко Л. М.** – д-р філол. наук, проф., завідувач кафедри філології, перекладу та мовної комунікації академії внутрішніх військ МВС України;
- Сущенко Т. І.** – д-р пед. наук, проф., проф. кафедри управління навчальним закладом і педагогіки вищої школи Класичного приватного університету, Запоріжжя.

Психолого-педагогічні проблеми становлення сучасного фахівця : зб. наук. ст., матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 15-16 трав. 2013 р. / Харк. нац. екон. ун-т. – Х. : ХНЕУ; ХОГОКЗ, 2013. – 494 с.

До збірника увійшли кращі статті з науково-теоретичних і практичних питань педагогіки та психології, які подано до участі в міжнародній науково-практичній конференції “Психолого-педагогічні проблеми становлення сучасного фахівця”, Харків, 15 – 16 травня 2013 р. Адресований науковцям, викладачам ВНЗ, аспірантам, працівникам галузі педагогіки та психології, а також широкому кругу фахівців.

УДК [37.015.3:167.1]-043.83-057.4(06)

ББК 88.40я431+88.840я431

© Автори статей, 2013.

© Колбіна Т. В., вступна стаття, 2013.

© ХОГОКЗ, оформлення, 2013.

© ХНЕУ, 2013.

ISBN 978-966-97260-2-5

ЗМІСТ

Колбіна Т. В. Теоретичні основи професійного становлення сучасного фахівця в умовах інноваційного розвитку суспільства..	9
Аврамчук О. Є. Роль лабораторних робіт з фізики в підготовці курсантів ВВНЗ.....	15
Алексєєва М. І. Педагогічні умови формування у студентів досвіду міжкультурної комунікації під час навчання у ВНЗ.....	21
Алексєєва Т. В. Відповідальність особистості як чинник професійного становлення суб'єкта майбутньої професійної діяльності в умовах вишу.....	26
Безугла І. В. Сучасні методи формування досвіду міжкультурної комунікації.....	32
Белікова В. В. Музична культура Криворіжжя періоду II половини ХХ – початку ХХІ ст.....	38
Бессова О. Г. Формування інформаційної компетентності у старшокласників при навчанні математики.....	42
Большакова А. М. Сприйняття студентами успішності свого професійного становлення та особистісні ресурси подолання складних життєвих ситуацій.....	47
Бондар О. Є. Врахування психологічних ознак культури в процесі викладання іноземної мови.....	52
Бурова Н. С. Про проблеми виховання пластичної культури естрадного артиста-вокаліста.....	55
Вергунова В. С. Досвід ціннісного ставлення до музичного мистецтва як педагогічний феномен.....	61
Воронова Є. М. Навчально-методичний комплекс з англійської мови як засіб розвитку міжкультурної компетенції студентів технічних ВНЗ.....	66
Гіренко С. П. Проблеми використання інноваційних технологій формування конфліктологічної культури працівників ОВС.....	70
Гончарук О. В. Підготовка студентів до роботи з батьками дошкільнят.....	75
Григоренко О. С. Інтерактивні форми навчання студентів – запорука успішного формування досвіду міжкультурної комунікації..	81
Давидова Ж. В. Організація педагогічного моніторингу духовно-ціннісного зростання студентів як одного з показників якості вищої освіти.....	86

<i>Діомідова Н. Ю.</i> Розвиток емоційного інтелекту іноземних студентів засобами арт-психології.....	92
<i>Дмитренко Т. О., Яресько К. В.</i> Дослідження основ сучасної педагогіки: парадигмальний аспект.....	96
<i>Донченко М. В.</i> Про основні тенденції у світовій педагогіці.....	101
<i>Дробот О. В.</i> Професійна компетентність керівників з різним рівнем розвитку управлінської свідомості.....	105
<i>Дубровская О. В.</i> Медиаобразование в процессе социализации...	109
<i>Ехалов В. В., Станин Д. М., Сединкин В. А.</i> Психологические аспекты при подготовке врачей-интернов к лицензионному экзамену „Крок - 3”.....	114
<i>Євдокімова-Лисогор Л. А.</i> Розвиток мотивації щодо вивчення іноземної мови на основі використання соціокультурного компонента.....	118
<i>Єрастова-Михалусь І. Б.</i> Обґрунтування актуальності проблеми формування міжкультурної толерантності у майбутніх магістрів економіки.....	124
<i>Єфремова А. Я.</i> Організаційно-методичні основи оздоровчого тренування студентів вищих навчальних закладів з низьким рівнем здоров'я.....	128
<i>Заика Е. В.</i> Тренинг логического мышления: задания по усовершенствованию классификационных схем.....	132
<i>Замай Г. С.</i> До питання розвитку комунікативних здібностей студентів.....	139
<i>Знанецький В. Ю.</i> Щодо питання про аспекти стимулювання пізнавальної активності студентів при формуванні комунікативних навичок.....	142
<i>Зобова З. В.</i> Етапи технології формування міжкультурної компетентності із застосуванням новітніх технологій дистанційного навчання.....	148
<i>Іваніга О. В.</i> Комунікація під час міжкультурного діалогу: вербальні та невербальні компоненти.....	154
<i>Ігнатенко Л. О.</i> Культурна особистість в середовищі соціального різноманіття.....	159
<i>Кайдалова Л. Г.</i> Сучасні педагогічні технології як засіб підготовки компетентних фахівців.....	164

Inna Yerastova-Mikhalus. Topicality of studying of the problem of forming cross-cultural tolerance of the future Masters of Economics.

In the article the topicality of the problem of forming cross-cultural tolerance of the future Masters of Economics is grounded; the concept of "tolerance" and "cross-cultural tolerance," its criteria are analysed; the main problems associated with the necessity of forming cross-cultural tolerance of the future generations and contradictions that need to be overcome for successful solution of the problem are considered.

Key words: *Tolerance, cross-cultural tolerance, criteria of cross-cultural tolerance.*

Надійшла до редколегії 20.03.2013

УДК 37.091.217-056.22:796.015.363-057.87-056.24

© Єфремова А. Я., 2013.

Єфремова Анжеліка Яковлівна

Українська державна академія залізничного транспорту

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОЗДОРОВЧОГО
ТРЕНУВАННЯ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДІВ З НИЗЬКИМ РІВНЕМ ЗДОРОВ'Я**

У матеріалах статті викладаються основні положення та принципи оздоровчого тренування студентів в низькому рівні здоров'я, подаються результати тестування щодо стану здоров'я студентів, розглядаються форми і методи практичних занять з фізичного виховання, які сприяють зміцненню здоров'я майбутніх фахівців та дозволяють оптимізувати якість професійної підготовки у вищих навчальних закладах.

Ключові слова: *оздоровче тренування, зміцнення здоров'я, фізичне виховання.*

Низький рівень якості освіти, науково-методичне забезпечення та незадовільна матеріально-технічна база багатьох кафедр фізичного виховання у вищих навчальних закладах сприяє стійкому зниженню ефективності всієї системи фізичної підготовки студентської молоді. З кожним роком стан здоров'я студентів все більше знижується.

На сьогоднішній день у професійній освіті відбувається активний пошук нових, більш сучасних, форм і методів фізичного виховання, які б сприяли підвищенню загального рівня здоров'я студентів та оптимізації якості професійної підготовки майбутніх фахівців у вищих навчальних закладах.

У зв'язку з вищезазначеним метою дослідження стало – дослідити рівень самооцінки здоров'я студентів I-II курсів, їх відношення до занять фізичною культурою і потреби в заняттях фізичною культурою студентів Української державної академії залізничного транспорту.

З кожним роком зростає рівень розумового напруження і навантаження на студентів і, як наслідок, збільшується рівень гіподинамії, завдяки чому все більше молоді веде малоактивний спосіб життя. Лише незначна частина населення країни займається фізичною культурою і спортом, 40-70% українців ведуть малорухливий спосіб життя, рівень їх рухової і фізичної активності з кожним роком знижується. Встановлено, що під час всього періоду навчання у ВНЗ кількість груп спеціальної медичної підготовки постійно зростає (І. Р. Боднар, 2000; А. І. Драчук, 2001). Проте, вимоги до стану здоров'я, фізичної підготовленості, розумової і фізичної працездатності, професійної надійності сучасного фахівця досить високі і зростають з кожним роком.

Аналіз наукової літератури показує, що форми і методи, які використовуються в організаційному процесі занять фізичного виховання у вищій школі викликають стурбованість та є застарілими і недосконалими для забезпечення високого і надійного рівня фізичної підготовленості студентів (Т. Ю. Круцевич, 2003; Р. Т. Раєвський, С. М. Канішевський, 2004). Серед недоліків наголошується також слабе наукове обґрунтування технологій фізичного виховання, методик оздоровчого тренування. Оптимізація занять з оздоровчого тренування стримується рядом чинників, серед яких недостатній рівень рухової і фізичної готовності студентів, дефіцит вільного часу, слабе матеріальне становище умов проживання і життєзабезпечення [1; 2; 3].

Проблема пошуку нових методик оздоровчого тренування студентів з низьким рівнем здоров'я є предметом уваги вже тривалий час. Різноманітність форм фізичного виховання потребує кардинальних змін, відмови від стандартизації змісту навчально-виховного процесу фізичного виховання, створення інноваційних програм, які враховують матеріально-технічне забезпечення конкретних вищих навчальних закладів, потреби і інтереси студентів, а також вимоги їх майбутньої професійної діяльності.

Аналіз літературних джерел показав, що рівень фізичної підготовленості і стан здоров'я студентської молоді по ряду критеріїв не відповідає сучасним вимогам. Вони часто хворіють, мають надлишкову масу тіла, порушення опорно-рухового апарату, перебувають під впливом несприятливих та шкідливих умов довкілля, піддаються нервовим перевантаженням, нераціонально харчуються та

не дотримуються принципів здорового способу життя і лише приблизно 30% знаходяться в хорошому фізичному стані.

Аналіз проведеного анкетування студентів I курсу стосовно оцінки стану власного здоров'я показав, що 26,6% оцінили його як відмінний, 62% – як добрий, 8,9% – як задовільний, 2,5% – як незадовільний. Серед студентів II курсу 19,1% оцінюють стан свого здоров'я як відмінний, 54,4% – як добрий, 23,5% – як задовільний і вже 3% – як незадовільний.

Результати анкетування щодо ролі фізичної культури у житті студентів показують, що активний спосіб життя веде 62% студентської молоді на I-му і 60,3% – на II курсі, регулярно займаються фізичною культурою 17,7% першокурсників і 17,6% другокурсників, 8,9% студентів I курсу і 11,8% II курсу обрали відповідь «бажано було б займатися фізичною культурою для підтримки здоров'я, але можна обходитися і без цього»; 11,4% студентів-першокурсників та 10,3% другокурсників вважають, що їх здоров'я вистачає на те, щоб взагалі обходитися без фізичної культури.

Доведено, що регулярні заняття фізичними вправами дають можливість покращити фізичну підготовленість молоді та збільшити резерви організму. Як вважає Т. Ю. Круцевич (2008), погіршення стану здоров'я і працездатності має зворотний функціональний характер та завдяки спеціально підібраним фізичним вправам можна в повному обсязі відновити фізичну форму людини, її підготовленість і працездатність [3].

Для досягнення і збереження високого рівня здоров'я потрібне постійне і оптимальне фізичне навантаження, поступовість і систематичність. Особливу увагу в оздоровчому тренуванні студентів з низьким рівнем здоров'я потрібно приділяти психофізіологічній підготовці, гармонійному розвитку та удосконалюванню органів і функціональних систем, що забезпечують оптимальне здоров'я, високу працездатність і надійність організму, стійкість і витривалість до впливу несприятливих факторів зовнішнього і виробничого середовища. Заняття з оздоровчого тренування повинні бути спрямовані на цілеспрямоване формування і удосконалення фізичних і психічних якостей, рухових навичок, витривалості, сили всіх м'язових груп, гнучкості, спритності, швидкості, навичок правильної постави, раціональних робочих поз та ін. [2].

Для загартовування і тренування захисних сил організму більшість часу практично-оздоровчих занять рекомендується проводити на відкритому повітрі, не менше двох занять на тиждень. При цьому варто враховувати індивідуальний рівень фізичної підготовленості і стану здоров'я студентів. Обов'язковою умовою здійснення оздоровчого тренування для студентів є засвоєння основ

валеології, а також проведення занять у режимі здорового способу життя.

Отже, організація і методика проведення занять у вищих навчальних закладах потребує удосконалення і шляхів підвищення якості викладання фізичного виховання, спрямованого на зміцнення і покращення здоров'я студентів. Найбільшого рівня ефективності оздоровчого тренування можна досягти за умови використання поступовості і безперервності фізичного навантаження, адекватності фізичного навантаження до рівня здоров'я, цілеспрямованості засобів оздоровчого тренування.

Перспективи подальших досліджень спрямовані на вивчення інших компонентів оздоровчого тренування студентів вищих навчальних закладів.

Література

1. Пильненький В. В. Характеристика стану здоров'я та фізичного розвитку студентів гуманітарних спеціальностей вищих навчальних закладів України / В. В. Пильненький // Молода спортивна наука України: зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. – Вип. 7. – Т. 2. – Л., 2003. – С. 229-234.

2. Раевский Р. Т., Канишевский С. М., Попичко А. Ф., Лапко В. Г. Здоровье студенческой молодежи и пути его формирования в системе образования / Р. Т. Раевский, С. М. Канишевский, А. Ф. Попичко, В. Г. Лапко // Здоров'я і освіта: проблеми та перспективи: Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Донецьк : ДонНУ, 2004. – С. 351-357.

3. Теорія і методика фізичного виховання / Підручник під ред. Т. Ю. Круцевіч. – Том 2. – Київ. : «Олімпійська література», 2008. – 367 с.

Анжелика Ефремова. Организационно-методические основы оздоровительной тренировки студентов высших учебных заведений с низким уровнем здоровья.

В материалах статьи излагаются основные положения и принципы оздоровительной тренировки студентов с низким уровнем здоровья, даны результаты тестирования относительно состояния здоровья студентов, рассматриваются формы и методы практических занятий по физическому воспитанию, которые способствуют укреплению здоровья будущих специалистов и позволяют оптимизировать качество профессиональной подготовки в высших учебных заведениях.

Ключевые слова: оздоровительная тренировка, укрепление здоровья, физическое воспитание.

Anzhelika Yefremova. Organizational and methodological basics of health improving trainings of students with low health level, who study in high educational establishments.

The materials of the article sets out basics and principles of students' healthy training for those with low health, presented the results of tests on the health of students regarded the forms and methods of practical physical education classes that promote the health of future professionals and optimize the quality in preparing in higher education institutions.

Key words: health training, health promotion, physical education.

Надійшла до редколегії 10.04.2013

УДК 159.9

© Заика Е. В., 2013.

Заика Евгений Валентинович

Харьковский национальный университет имени В. Н. Каразина

**ТРЕНИНГ ЛОГИЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ:
ЗАДАНИЯ ПО УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЮ
КЛАССИФИКАЦИОННЫХ СХЕМ**

В русле разрабатываемого автором игрового тренинга познавательных процессов учащихся представлен оригинальный комплекс упражнений по заполнению пробелов в различного рода схемах. Описаны виды схем и приведены примеры работы с ними. Комплекс предназначен для развития словесно-логического и образного мышления и воображения школьников и студентов 12-19 лет.

Ключевые слова: игровой тренинг познавательных процессов, мышление, воображение, логические связи.

Проблема развития и совершенствования мышления и воображения учащихся – одна из сложнейших в психолого-педагогической практике. Справедливо считается, что главный путь её решения – рациональная организация всего учебного процесса в школе, включая логико-содержательное построение учебных курсов, создания проблемных ситуаций на уроке, соблюдение принципа диалогичности при проведении занятий и др. В качестве же дополнительного вспомогательного пути может рассматриваться специально организуемый игровой тренинг познавательных процессов детей, проводимый во внеурочное время.